

Република Србија
**МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ,
НАУКЕ И ТЕХНОЛОШКОГ РАЗВОЈА**

КАБИНЕТ МИНИСТРА

Број: 601-00-9/3/2020-01

Датум: 30.03.2020. године

Београд

Немањина 22-26

ОСНОВНА ШКОЛА

СРЕДЊА ШКОЛА

- Директорима, наставницима и стручним сарадницима

ПРЕДМЕТ: Планирање и организација наставе на даљину у ванредном стању - почетни резултати и изазови

Поштоване колегинице и колеге,

На основу праћења реализације наставе на даљину у прве две седмице ванредног стања (16-27. март 2020) обезбедили смо обиље релевантних података и повратних информација које у целини указују на **високо професионално понашање директора, наставника и стручних сарадника у основним и средњим школама**, што се огледа у следећем:

- Оперативни недељни планови школа показују да су наставници врло одговорно прихватили промену приступа у раду, да су посвећени припремању наставних материјала и да се труде да имају квалитетну комуникацију са ученицима и родитељима која је у функцији учења и пружања психосоцијалне подршке.
- Наставници подстичу своје ученике на одговоран однос према учењу на даљину путем ТВ часова, као и према додатним наставним активностима после и поред ових часова, које осмишљавају за своје предмете.
- Више од 60% наставника користи различите доступне и предложене платформе за учење, што учење чини занимљивијим за ученике, а наставници ефикасније и делотворније користе време за планирање наставе и праћење напредовања

ученика. Према повратним информацијама које добијамо од наставника може се закључити да значајан број њих није имао искуства са платформама за учење, али да су за врло кратко време, уз упутства која добијају, успели да овладају знањима и вештинама за њихово коришћење, будући да су понуђене платформе врло функционалне.

- Све школе су успеле да изнађу начин да и ученици који немају могућност да користе канале комуникације на даљину добију потребну помоћ у учењу, али је добро што је оваквих ситуација мање од 5% у укупној популацији ученика.
- Наставници су развили пригодне системе за праћење напредовања ученика, воде белешке о резултатима учења, залагању и понашању ученика током учења и током комуникације са наставницима и другим ученицима. Већ постоје примери добро структурираних пригодних електронских портфолија ученика у којима наставници чувају примере радова/продуката и у којима бележе запажања о напредовању. Ове и све друге формативне информације ће бити драгоцене у извођењу сумативних оцена на крају другог полугодишта школске 2019/2020. године.

Поред евидентних почетних резултата који су видљиви на нивоу система, резултати праћења показују да **постоје и питања и теме која захтевају додатна појашњења да би се осигурао уједначен квалитет наставног рада на даљину** и да би се унапредила комуникација током учења у правцу бољег управљања ресурсима (људским и техничким) и оптималног ангажовања ученика у учењу више наставних предмета. У том смислу упућујемо наставнике на следеће:

- Основа за реализацију наставе на даљину су постојећи наставни планови и програми/програми наставе и учења. Због тога приоритет у раду ученика треба да имају часови (наставне јединице) који се емитују на телевизији, јер су усаглашени са постојећим наставним плановима и програмима. То значи да наставници треба да се упознају са планом емитовања часова који је доступан на адреси <https://www.rasporednastave.gov.rs/>. Сваке недеље ће бити доступан списак свих наставних јединица које ће бити емитоване у наредној седмици од понедељка до петка. Након увида у недељни план реализације наставних јединица, наставници ће наредног дана (понедељак) моћи да усагласе активности, а оперативни план да доставе школским управама у уторак за текућу седмицу.
- У настави на даљину која се реализује на језику националне мањине могу се користити снимци часова који су доступни на српском или мањинском језику, а о распореду емитовања и линковима са снимцима за одложено гледање и другим дигиталним садржајима предлажемо наставницима да прате сајтове националних савета националних мањина и сајт <https://www.rasporednastave.gov.rs/> у одељку *Образовање на даљину на језицима националних мањина*.

- Додатна подршка наставника након ТВ часова треба буде у функцији појашњења, додатних вежбања или утврђивања емитованих часова, при чему треба водити рачуна о обиму и броју захтева који се постављају пред ученике.
- Уколико су наставници већ реализовали наставне јединице које су у плану емитовања као ТВ часови, потребно је да ученицима помогну у утврђивању ових садржаја и да исте садржајно повежу са предстојећим наставним јединицама и очекиваним исходима учења у оквиру програмске теме, кроз додатну подршку коју пружају ученицима.
- Када су у питању домаћи задаци, потребно је имати у виду укупна задужења која се задају ученицима на дневном или недељном нивоу, јер повратне информације од родитеља показују да у условима наставе на даљину ученици добијају више или значајно више домаћих задатака него у редовним условима или да су домаћи задаци сложенији и обимнији. Важно је да наставници при планирању домаћих задатака примењују индивидуализовани приступ (различита сложеност и различити број задатака и задужења за поједине ученике).
- Подсећамо наставнике да у планирању начина и алатки које ће користити приликом вођења ученика кроз учење треба да имају у виду, пре свега, обавезу заштите ученика од било ког вида дигиталног насиља. И са најбољом намером наставника, ако се поступи непажљиво, ученик може бити изложен опасности од дигиталног насиља. Конкретно, то значи да наставници не би требало да траже од ученика да им шаљу видео записе/фотографије у којима се деца виде да би се спречила свака врста злоупотребе деце у виртуелном простору. Никада не можемо бити сигурни у то да је електронска пошта наставника заштићена од „упада“, а затим и од злоупотребе.
- Иако је у ванредним условима дошла до изражаја велика одговорност већине наставника, важно је да се рад на даљину са ученицима планира тако да и наставници и ученици имају одређено време за рад. Настава на даљину, иако пружа много могућности, не значи да наставници, ученици, а и њихови родитељи треба да буду на платформама и у комуникацији током целог дана. Потребно је да се рад планира у оквиру одређеног „радног времена“/времена за учење које ће наставници договорити са ученицима и њиховим родитељима. Уколико су ученици учили путем ТВ часова у преподневним сатима, требало би да се додатна подршка и задавање домаћих задатака и задужења заврше до 17 часова истог дана. Уколико су ученици учили путем ТВ часова у поподневним сатима, задужења и задатке треба достављати наредног дана у преподневним сатима. О представљеној динамици треба водити рачуна и када су у питању наставни предмети за које не постоје ТВ часови.
- Такође, потребно је да се ученицима омогуће одговарајући рокови за израду задатака и достављање повратних информација. Будући да још увек не можемо дати прогнозе о трајању наставе на даљину, потребно је водити рачуна о радној енергији и наставника и ученика, да бисмо задржали постојећу мотивацију. Овде посебно могу помоћи одељењске старешине кроз праћење временске динамике рада са ученицима. По потреби они могу указати својим колегама на

- уочена неоправдана оптерећења ученика или недостатак потребне комуникације и подршке.
- Када је у питању праћење напредовања ученика у складу са принципима формативног оцењивања, упућујемо наставнике на упутства дата у допису упућеног школама 18.03.2020. године, на могућности које пружају платформе за учење на даљину и алатке које су представљене на сајту Завода за унапређивање образовања и васпитања. Подсећамо, у периоду наставе на даљину, треба у континуитету примењивати различите технике за праћење резултата учења (квалитет и обим савладаности програмских садржаја у односу на очекиване исходе). Уколико обезбеде потребне податке о напредовању ученика наставници ће имати сигурну основу да изведу сумарне оцене на крају наставне године.
 - Уколико наставници процене да ученици имају проблеме са применом одређених ИКТ алатки, пожељно је да им проследе и једноставно техничко упутство како да их примене. Овде посебно треба водити рачуна о узрасту ученика и њиховим дигиталним компетенцијама.
 - Подсећамо наставнике и на то да у немалом броју породица на исти начин уче двоје, али и троје деце, што значи да је потребно да постоје два-три рачунара, на шта се не може рачунати. Због тога је потребно подсетити ученике и родитеље на који начин ТВ часове могу користити и накнадно, више пута.
 - Евиденција реализованих часова и других образовно-васпитних активности у електронским или штампаним дневницима образовно-васпитног рада треба да се, кад год је то могуће, усагласи са динамиком реализованих ТВ часова, а по потреби треба уносити и друге часове (наставне јединице) које су наставници сами припремали и реализовали у оквиру својих предмета. Није потребно два пута уносити наставне јединице уколико су реализоване пре ТВ часова.

Поштоване колегинице и колеге, користимо ову прилику да похвалимо ваше ангажовање и посвећеност раду у врло неповољним условима за све. Подсећамо да, пре свега, треба да водите рачуна о очувању сопственог здравља и здравља ваше породице и молимо да искористите утицај који имате на ученике и њихове родитеље и да код њих инсистирате на доследном поштовању правила којима се штитимо од ширења вирусне епидемије.

Срдачни поздрави,

МИНИСТАР
Младен Шарчевић